

108 . Grădiștea de Munte | Comuna: Orăștioara de Sus | Județ: Hunedoara | Punct: Dealul Grădiște | Anul: 2001

Anul: 2001

Cod RAN: 90397.01

Perioade: Protoistorie

Epoci: La Tène

Tipuri sit: descoperire izolată, amenajare/construcție

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Domestic

Autori: Cristina Bodó, Gelu Florea, Gabriela Gheorghiu, Ioan Glodariu, Eugen Iaroslavschi, Adriana Pescaru, Liliana Suciu

Instituții: Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca

Raport

Cercetările arheologice din anul 2001 au continuat săpăturile anterioare și s-au concentrat în două sectoare: pe Platoul cetății și în așezarea civilă.

Pe Platoul cetății s-a urmărit completarea cercetărilor anterioare care doar l-au secționat. În acest an săpăturile au continuat în sistem covor lângă și în completarea celor mai vechi și au fost trasate o secțiune și o suprafață.

S. I/2001, paralelă cu S. I/2000, a avut 12 x 2 m. Stratigrafia (de sus în jos) este următoarea: 1 - humus actual, gros de 0,1/0,15 m; 2 - umplutura romană a platoului, cu grosimea variabilă de la 0,2/0,3 m; 3 - umplutura dacică a platoului, groasă de la 0,2/0,4 m; 4 - pământ virgin cu o grosime ce variază între 0/0,5 m; 5 - stânca nativă, care n-a fost nivelată în nici un loc.

Ca observații generale s-a constatat că: 1. că nivelarea romană (nivelul II) a deranjat-o pe cea dacică (nivelul I), astfel încât materialele arheologice (mai ales țigle, cărămizi și ceramică au fost găsite adesea împreună); 2. nici în nivelul roman și nici în cel dacic nu s-au descoperit urme de pari, stâlpi sau pietre aranjate de așa manieră încât să se poată reconstitui, cel puțin parțial, forma barăcilor care au funcționat în ambele niveluri. Petele de pământ ars erau superficiale și aveau contur neregulat.

Descoperiri: fragmente de țigle și cărămizi dacice și romane, împreună cu un bloc de calcar și mici lespezi de micașist, toate în poziție secundară; ceramica și ea tot fragmentată și amestecată era însă deranjată, câtă vreme imediat sub humus-ul actual au apărut numai fragmente de vase romane. Dintre celelalte descoperiri menționăm obiecte de fier (belciuge, armături, o cheie romană, cuie, piroane, o apărătoare de gură de foale, un cosor și o fibulă puternic profilată), din sticlă (fragmente de sticlă presată și de geam, patru unguentarii fragmentare) și două monede (una de la Traian).

Suprafața de 6 x 3 m a fost orientată SV-NE în funcție de fagii existenți. Stratigrafia acesteia (de sus în jos) este următoarea: 1. humus-ul actual, gros de 0,1 m; 2. nivelul II de amenajare, roman, gros de 0,3/0,7 m; 3. alveolare ce ajunge până la stâncă și la nivelul următor, aparținând tot nivelului II; 4. nivelul I, dacic, prezent numai între m. 1 - 3 și 5. stânca nativă.

Descoperiri: materiale de construcție (fragmente de țigle și cărămizi, cuie și piroane), ceramică romană și dacică (inclusiv două fragmente pictate), un fragment dintr-o râșniță dacică, un vârf de lance și un călcâi de lance, o toartă fragmentară de la o butelie de sticlă.

În așezarea civilă săpăturile au vizat două terase și altele au fost sondate. Pe Terasa cu cercuri, cercetată și în anii precedenți, s-a constatat că săparea ei în sistem covor este inutilă și, ca urmare, suprafața nesăpată

până acum a fost sondată în tablă de șah. Descoperirile s-au redus la o vatră de pământ ars superficială și fragmente ceramice dacice disperate. S-a recuperat un cerc de roată din fier aruncat pe pantă de căutătorii de comori.

Pe Terasa cu brazi, tot în funcție de copaci, s-au trasat două secțiuni: S. II/2001 și S. III/2001 și două casete (1 și 2) adiacente la S. III/2001, toate orientate N-S.

Stratigrafia este practic aceeași în toate cele patru, cu particularități ne semnificative și care vor fi menționate. De sus în jos situația se prezintă astfel: 1. humus-ul actual, gros de 0,1 m; 2. strat de cultură, gros de la 0,3/0,5 m și 3. stânca nivelată la orizontală. Este pentru prima oară la Grădiștea de Munte când, în afara patului zidului dacic, s-a constatat o nivelare masivă la orizontală a stâncii native.

S. II/2001 de 12 x 2 m a fost trasată la baza pantei ce urcă spre terasa superioară. Încă de sub humus-ul actual s-au găsit foarte multe țigle și olane (majoritatea se masau între m. 8 -12) și ici-colo câte un fragment de ceramică dacică.

În S. III/2001 de 13 x 2 m, trasată la 8 m V de precedentă, lipseau fragmentele de țigle și olane. În schimb, în m. 8, pe stânca nivelată s-au găsit două blocuri de calcar, iar în m. 1-7 numai ceramică dacică, între care fragmente de la un chiup cu buza în trepte, de la un capac și de la un vas cu coaste. Tot în jumătatea de N a secțiunii (m. 1-7) s-au găsit fragmente de calcar trecute prin foc, iar în m. 4-5 o scobitură în stâncă era asemănătoare unui jgheab larg de 0,15 m și lung de 1,2 m (pentru o bârnă ?).

Între cele două secțiuni, în afara stâncii nivelate și a fragmentelor dacice sporadice se remarcă o altă scobitură în stâncă în caseta 1 (m. 2,5/5,3 - numerotarea metrilor ca în S. III/2001) în care s-au găsit bucăți de calcar trecute prin foc și patru piroane.

Săpătura trebuie continuată pe terasă (s-a cercetat doar capătul ei de N) dar, din descoperirile de până acum, rezultă că acolo a existat o construcție dacică distrusă aproape integral de romani. Fragmentele de țigle și de olane au căzut de pe terasa superioară și sunt foarte mici din pricina exfolierii micașistului de la baza terasei superioare.

Tot cu prilejul funcționării șantierului s-a constatat împânzirea Dealului Grădiștii (locul Sarmizegetusei Regia), a Fețelor Albe și a Meleii cu gropile făcute de căutătorii de comori, care au aruncat piesele de fier, mai rar de bronz. "Pieptănând" cele trei situri adesea s-a putut localiza proveniența pieselor aruncate în jurul gropilor și s-a constatat că "depozitele" de fier și de unelte au fost ascunse de daci în buza teraselor (întocmai ca la Căprăreța, unde s-a cercetat un mare atelier metalurgic de-acum bine cunoscut). Cantitatea și diversitatea pieselor "recuperate" este impresionantă.

Conservări se fac la monumentele descoperite până acum în zona cetății și a zonei sacre. Descoperirile sunt publicate în articole axate pe categorii de monumente și de artefacte. Cele mai recente date de ansamblu asupra zonei se găsesc în: I. Glodariu, Addenda aux "Points de repere pour la chronologie des citadelles et des établissements daciques des Monts d'Orăștie", AMN, 32/1, 1995, p. 103-118; I. Glodariu, E. Iaroslavschi, A. Rusu-Pescaru, Florin Stănescu, Sarmizegetusa Regia - Capitala Daciei Preromane, Deva, 1996.

Informații suplimentare online

[Raportul 1383 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
